

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Eliseus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia IXX. Quinam actus humani cadant sub lege, vel præcepto
humano ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

mii vel pœnæ mereatur: ad exemplum illius D. Jacobi 2. *Quicumque totam legem implevit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Intelligitur nimirum quoad substantiam reatus & pœnæ; non autem quoad quantitatem.

CONFERENTIA LXX.

Quinam actus humani cadant sub lege, vel præcepto humano?

115. **R**ESOLUTIO I. Nullus actus merè internus, per se directè præcipi vel prohiberi potest lege vel præcepto humano. Ita cum D. Thom. 1. 2. q. 91. a. 4. Navar. c. 13. n. 38. Sum. l. 4. de legibus c. 12. Taner. Laym. & alii innumerati apud ipsos.

Ratio autem est: quia humana potestate, lege aut præcepto illud tantum potest præcipi vel prohiberi directè de quo homo virtute humana potest cognoscere, judicare, & transgressores punire (alioquin frustra ferretur lex, vel præceptum communitati, si cognosci non posset, an servetur) atque de actibus merè internis, utpotè suapte naturâ insensibilibus, nullus homo humana virtute cognoscere vel judicare potest; juxta illud 1. Reg. 16. *Homines vident ea, quæ patent, Deus autem intuetur cor.* Ergò tantum actus externi per se directè præcipi vel prohiberi possunt, minime verò actus interni; ut puta cogitationes, proposita, volitiones, &c.

Petes: quomodo ergò Prælati Regulares præcipiant orationes mentales stasis horis peragendas: Examina conscientiæ, &c. R. hæc ideò fieri, quia Reli-

Religiosus principaliter Deo vovit, obedire suo praelato in omnibus, quæ secundum Regulam & ordinis consuetudinem præcipiuntur; quæque ad puram Regulæ & status sui observantiam conducunt, inter quæ præcipua sunt orationes mentales, examina conscientiæ, &c.

116. RESOLUTIO II. Humana lege vel præcepto possunt etiam præcipi vel prohiberi actus interni indirectè; quatenus scilicet requiruntur ad actuum externorum directè præceptorum vel prohibitorum moralem substantiam. Ita communior, & sine dubio verior sententia Theologorum.

Probatur I. Quia omnis lex præcipiens, vel prohibens aliquem actum, necessariò (indirectè saltem) etiam præcipit vel prohibet omnia necessaria requisita ad moralem substantiam illius actus: sed omnis humana lex vel præceptum necessariò solum præcipit aut prohibet actus humanos voluntarios ac liberos, ad quorum moralem substantiam necessariò requiruntur actus interni voluntatis, seu voluntas & propositum talem actum externum faciendi, vel omittendi; qui scilicet actus interni sunt forma essentialis actuum humanorum externorum, humani ac liberi sunt: ergò præcipiens vel prohibens actus humanos externos, etiam indirectè præcipit, vel prohibet illum actum internum, seu voluntatis propositum talem actum externum faciendi, vel omittendi e.g. Ecclesia præcipiens die festo audiendum sacrum, consequenter indirectè etiam præcipit propositum audiendi sacrum; adeò ut qui deliberatè nollet audi-

audi-

audire, seu haberet propositum non audiendi sacrum, revera peccaret mortaliter contra legem Ecclesiæ. Similiter Ecclesia prohibens die veneris comedere carnes, etiam indirectè prohibet propositum edendi carnes; adeo ut qui die veneris efficaciter vellet, vel proponeret comedere carnes, revera peccaret legem contra Ecclesiæ. Unde *c. nulli. d. 19.* dicitur: *Nulli fas est velle, vel posse transgredi Apostolica sedis præcepta.* Ubi advertite pro his & sequentibus: quantum ad praxin in ordine ad forum conscientiæ, omnino perinde esse, sive dicatur actus illos internos præcipi vel prohiberi indirectè à lege humana, an verò posita lege humana, à lege divina naturali: quia sufficit occasione legis humanæ etiam interno actu peccari mortaliter.

Probatur II. Humana lex vel præceptum præcipiens actus humanos externos, indirectè quoque præcipit illos actus internos, qui ad moralem substantiam actuum externorum necessariò concurrunt; cujusmodi sunt peculiare intentiones actuum. Exempla sunt *in Contractibus*: Potestas Ecclesiastica vel civilis justè præcipiens aliquem contractum, v. g. ut qui virginem defloravit, eam aut ducat, aut dotet, &c. consequenter indirectè etiam præcipit actum seu consensum internum, sive intentionem sese obligandi necessariò requisitam ad substantiam moralem talis contractus in specie. Quis enim neget Ecclesiam vel Rempubicam posse præcipere suis subditis, ut verè, & non fictè seu fraudulenter contrahant? cum ad utramque gubernationem ac commune bonum maximè pertineat.

ut con
adeo
ne rec
in adm
ge vel
ministr
eo ipso
bere in
crandi,
ca sub
mentur
ceptione
fidelibu
etiam i
& prop
Den
domin
canoni
vam co

An r
117. S
horis c
volunt
attentio
sum, v
Deus c
Sup
cipiens

ut contractus veri & non ficti vel fraudulentum fiant; adeoque cum vero interno consensu ac intentione requisita ad substantiam contractus. Deinde in *administratione Sacramentorum*. Quicumque lege vel præcepto superioris jubetur sacramentum ministrare, baptizare, absolvere, celebrare, &c. eo ipso indirectè jubetur, & sine dubio tenetur habere intentionem baptizandi, absolvendi, consecrandi, &c. quia ejusmodi intentio est de intrinseca substantia operis præcepti, sine qua non sacramentum, sed sacrilegium fieret. Uterius in *suspensione sacramenti*. Lex Ecclesiastica præcipiens fidelibus annuam confessionem, consequenter etiam indirectè præcipit actum internum doloris & propositi, emendationis, &c.

Denique in *oratione & cultu divino*. Utpote Missa dominicis & festis diebus devotè audienda, horis canonicis recitandis, &c. quæ certè merentur novam conferentiam; proinde fit

CONFERENTIA LXXI.

An requiratur attentio mentis in horis canonicis recitandis.

117. **S**ensus quæstionis est, utrum ad satisfaciendum præcepto Ecclesiastico de recitandis horis canonicis, requiratur non tantum intentio voluntatis interna ad colendum Deum, sed etiam attentio intellectus ad verba recitanda, vel ad sensum, vel ad mysteria, vel saltem ad finem, qui est Deus colendus? circa quod

Supponitur ut certissimum, quod Ecclesia præcipiens clericis recitationem horarum canonicarum,

rum,